

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ป. 5

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์
- ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง
- มุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- มุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- มุ่งพัฒนาความรู้แบบบูรณาการเป็นองค์รวม
- กิจกรรมสอดคล้องกับแนวคิด *Backward Design* และ *BBL*
- กิจกรรมสร้างเสริมพหุปัญญาและความเข้าใจที่คงทนของผู้เรียน
- กิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางสังคมศึกษา
- แบบทดสอบ วัดผล ประเมินผล หลากหลาย ครอบคลุมทุกด้าน

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช  สาราณราชฤทธิ์

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557

email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ป. 5

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551



สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ คัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุเทพ จิตรชื่น กศ.บ., กศ.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ลลิตา ศักดิ์สิน ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-6040-1

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเร็กซ์ จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ป.1-ป.6 (ชั้นละ 1 เล่ม) ตัวชี้วัด เป็นชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551

● หนังสือเรียน (สร. อนุญาต) ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD)

1) หนังสือเรียน 2) แบบฝึกหัด 3) ฉบับ สมบูรณ์แบบ 4) แผนฯ (CD)

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ป. 1-6 เล่ม 1-2..... สุระ ดามา พงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) คณิตศาสตร์ ป. 1-6 เล่ม 1-2..... ประทุม พร ศรี วัฒนกุล และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) วิทยาศาสตร์ ป. 1 -6..... ดร.บัญชา แสนทวี และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 1 -6..... สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) สุขศึกษาและพลศึกษา ป. 1 -6..... ผศ. เขียวลัด ภูมิภาค และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ศิลปะ ป. 1 -6..... ทวี ศักดิ์จริง กิจ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) การ งานอาชีพและเทคโนโลยี ป. 1 -6..... อรุณี ลิมศิริ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) เทคโนโลยีสารสนเทศ ป. 1 -6..... ดร.ศิริพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ คณะ

- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผนฯ • ซีดี Tops ป. 1-6..... Rebecca York Hanlon และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผนฯ • ซีดี Gogo Loves English ป. 1 -6..... Stanton Procter และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผนฯ • ซีดี BINGO! ป. 1 -6..... Ken Methold และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษา อังกฤษ ป. 1-6..... ดร.ประไพพรรณ เอม ชู และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ หลักการใช้ ภาษาไทย ป. 1-6..... สุระ ดามาพงษ์ และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ เศรษฐกิจพอเพียง ป. 1-6..... พิษณุ เพชรพัชรกุล และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ คุณธรรม นำ ความรู้ ป. 1-6..... สุเทพ จิตรชื่น และ คณะ

กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6..... ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

กิจกรรม ยุวกาชาด ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6..... ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 5 เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design □ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 5 เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

| | |
|--|-----------|
| ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ | 1 |
| 1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ | 2 |
| 2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ | 5 |
| 3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design | 6 |
| 4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ | 18 |
| 5. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ | 21 |
| 6. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้ | 24 |
| ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ | 25 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น | 26 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 26 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 | 27 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น | 29 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น | 32 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ความจริงกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ | 35 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา | 38 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 38 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 | 39 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การสถาปนากรุงศรีอยุธยาและปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญของ อาณาจักรอยุธยา | 41 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พระมหากษัตริย์อยุธยา | 44 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การปกครองสมัยอยุธยา..... | 47 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เศรษฐกิจสมัยอยุธยา | 50 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การสิ้นสุดสมัยอยุธยา | 53 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พัฒนาการสมัยอาณาจักรธนบุรี..... | 56 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 56 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 | 57 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การก่อกองทัพและการสถาปนากรุงธนบุรี..... | 59 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การปกครองสมัยธนบุรี | 62 |

| | |
|--|------------|
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เศรษฐกิจและการสิ้นสุดสมัยธนบุรี..... | 65 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรี..... | 68 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 68 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 | 69 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)..... | 71 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ..... | 74 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช..... | 77 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช..... | 80 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ขวบ้านบางระจัน..... | 83 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช... .. | 86 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิปัญญาสมัยอยุธยาและธนบุรี..... | 89 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 89 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 | 90 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา | 92 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ภูมิปัญญาไทยสมัยธนบุรี | 95 |
| หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 อารยธรรมตะวันออกและวัฒนธรรมต่างชาติ..... | 98 |
| ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน | 98 |
| ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 | 99 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 การเข้ามาของอารยธรรมอินเดียและจีนในดินแดนไทย | |
| และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้..... | 102 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน..... | 105 |
| แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการรับวัฒนธรรมต่างชาติ..... | 108 |
| ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู..... | 111 |
| ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง..... | 112 |
| ตอนที่ 3.2 โครงงานและแฟ้มสะสมผลงาน | 115 |
| ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง..... | 119 |
| ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้..... | 121 |
| ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายปี..... | 134 |
| ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน | 148 |